

впроваджуються нові види санкцій за неналежне використання об'єктів природного фонду тощо.

Спираючись на це, не варто забувати, що територія України розташована в сприятливих природно-географічних умовах, має потужний природно-ресурсний потенціал та багатий природно-заповідний фонд, який виступає важливою основою життєдіяльності населення. Проте, нерациональне природокористування, підвищений негативний вплив антропогенної діяльності призводять до забруднення цих територій, погіршення їх екологічного стану, що з рештою відбивається на якості життя населення та розвитку деградаційних процесів в природному середовищі. Отже, лише злагоджені дії зможуть забезпечити нашу природу від негативних посягань. Тому наш громадянський обов'язок полягає у захисті, примноженні та недопущенні знищення природи українських земель.

Список використаних джерел

1. Байдіков А. Ю. Природно-заповідний фонд – шлях виховання патріотизму та екологічної культури / А. Ю. Байдіков // Географія. – 2010. – № 7. – С. 31.
2. Герасименко Я. Правова охорона природно-заповідного фонду України / Я. Герасименко // Вісник Академії правових наук України. – 2010. – № 4. – С. 260.
3. Заповідні скарби Сумщини / [Т. Л. Андрієнко та ін.] ; під заг. ред. Т. Л. Андрієнко. – Суми : Джерело, 2001. – 208 с.
- 4.
5. Кузнецова О. Ю. Екологічні проблеми малих заповідних територій: (на прикладі Карадазького природного заповідника) / О. Ю. Кузнецова, Н. А. Сурова // Екологічний Вісник. – 2005. – № 1. – С. 1.
6. Теоретичні та прикладні аспекти рекреаційного природокористування в Україні: монографія / К. Кілінська, В. Руденко, Н. Аніпко, Н. Андрусак, Н. Коновалова та ін. – Чернівці: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2010. – С 112.

ГЕОГРАФІЧНІ ВІДМІННОСТІ ЗАХВОРЮВАНОСТІ НАСЕЛЕННЯ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ НА ХВОРОБИ ОРГАНІВ ДИХАННЯ

Перехожук С.В., Корнус О.Г.

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

На початку XXI століття рівень захворюваності і смертності населення від хвороб викликають стурбованість суспільства через масштаби та швидкість їх поширення. У структурі поширеності хвороб серед населення Сумської області хвороби органів дихання займають друге місце, поступаючись хворобам серцево-судинної системи, а за рівнем первинної захворюваності – перше місце. У загальноукраїнському рейтингу захворюваності населення на хвороби

органів дихання Сумська область посідала у 2016 р. 22 місце [1]. Серед причин смертності цей клас хвороб входить до п'яти найбільш розповсюджених – 34,4 особи на 100 тис. населення. За даними ВООЗ лише у 2015 р. від хронічної обструктивної хвороби легень у світі померло 3,2 млн. осіб (4 місце у рейтингу 10 найбільш поширених смертей у світі) [5].

Метою статті є встановлення територіальних відмінностей захворюваності населення Сумської області на хвороби органів дихання та обґрунтування пріоритетних напрямів зниження рівня їх захворюваності.

У Сумській області протягом 2005-2017 рр. поширеність хвороб органів дихання зросла на 20,2%, а первинна захворюваність – на 22,9%. Станом на 1.01.2017 р. захворюваність населення на хвороби органів дихання становила 23581 на 100 тис. осіб [2].

До основних факторів, що визначають захворюваність населення на хвороби органів дихання, крім медико-соціальних, належать екологічні, зокрема рівень забруднення атмосферного повітря. Особливо відчутно він спричиняється до різких хронічних захворювань (фарингіт, тонзиліт, бронхіальна астма тощо). Значному поширенню хвороб органів дихання сприяє спільна дія декількох груп факторів, серед яких значний відсоток припадає на соціально-економічний чинник.

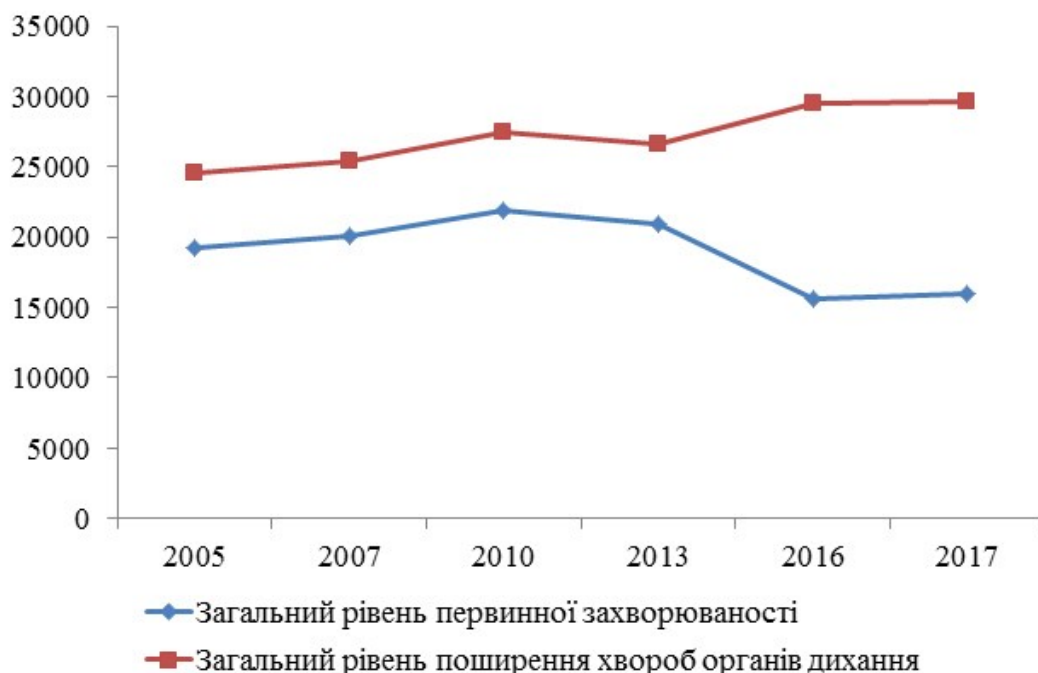

Рис. 1. Динаміка захворюваності та поширеності хвороб органів дихання серед населення Сумської області на 100 тис. осіб (побудовано за даними [3])

Протягом останнього десятиліття динаміка загального рівня поширення хвороб органів дихання свідчить про поступове збільшення показників (рис. 1), з яскраво вираженою тенденцією до збільшення протягом 2013–2017 рр.

Збільшується поширеність пневмонії, хронічного ларингіту, хронічного бронхіту.

Щодо динаміки первинної захворюваності населення Сумської області, то є схожі коливання показників до 2013 року з подальшим зменшенням рівня захворюваності. Зростає первинна захворюваність таких хвороб, як гострий ларингіт та трахеїт, пневмонія, алергічний та хронічний риніт, назофарингіт.

Для групування адміністративних одиниць Сумської області за рівнем захворюваності населення на хвороби органів дихання було виконано ранжування (рис. 2) та виділення високого, середнього та низького рівня захворюваності.

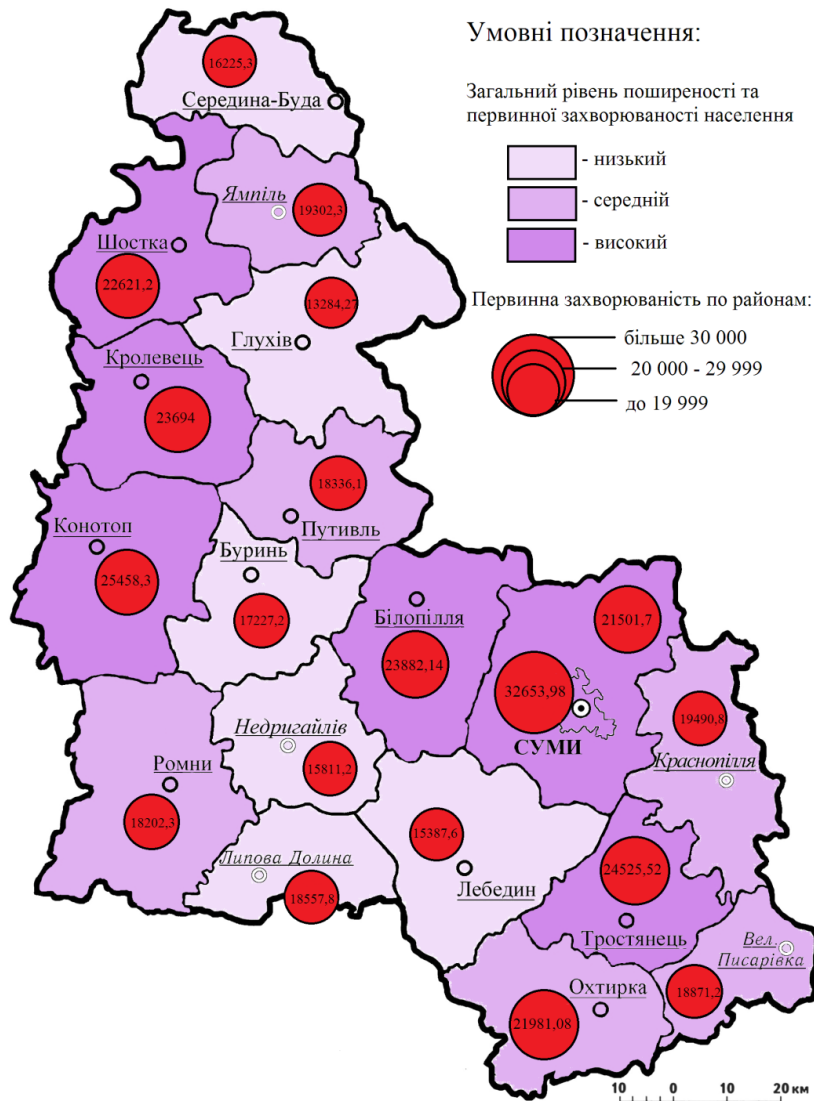

Рис. 2. Територіальні відмінності рівня загальної захворюваності та поширеності хвороб органів дихання серед населення Сумської області станом на 01.01.2017 р. на 100 тис. осіб (побудовано за даними [3])

Шосткинський, Кролевецький, Конотопський, Тростянецький, Білопільський, Сумський з адміністративним центром - містом Суми – мають високий рівень захворюваності (з найвищими показниками захворюваності на

пневмонію, обструктивні хвороби легень та хронічний бронхіт). З метою зниження захворюваності на дану групу хвороб необхідно проводити своєчасні медогляди, проваджувати сучасні методи діагностики, в тому числі в перинатальному періоді, оскільки одна з основних причин виникнення обструктивних хвороб легень – генетичний фактор. Необхідно також проводити профілактичні щеплення (пневмококова вакцина) та вдосконалювати систему очисних споруд.

Середній рівень захворюваності нерівномірно локалізований на території області (Ямпільський, Путивльський, Роменський, Краснопільський, Охтирський та Великописарівський). Для даних районів спостерігаються найвищі показники захворюваності на хронічні хвороби мигдалин та аденоїди, хронічний ларингіт та ларинготрахеїт, бронхіальну астму. Пріоритетними напрямками зняття захворюваності даної групи хвороб є відмова від шкідливих звичок, зменшення забрудненості атмосферного повітря, розробка системи профілактичних заходів.

Низький рівень захворюваності поширився на північ області (Середино-Будський, Глухівський) та центральну частину (Буринський, Недригайлівський, Липоводолинський та Лебединський) з найвищими показниками захворюваності на гострий фарингіт та тонзиліт, алергічний та хронічний риніт. Для зменшення захворюваності в даних районах необхідно перш за все введення карантинних заходів для обмеження поширення хвороб, своєчасне звернення до медичного персоналу, комплексна профілактика.

Показник загальної первинної захворюваності є найвищим для міста Суми, і становить 32653,98 на 100 тис. осіб (для сільських жителів – Кролевецький район – 24430,51 на 100 тис. осіб).

Як висновок можна зазначити, що Хвороби органів дихання є чи не найбільш розповсюдженою групою захворювань серед населення Сумської області з негативною тенденцією до збільшення загального рівня поширеності хвороб органів дихання протягом 2013-2017 рр. Високий рівень захворюваності населення фіксується переважно на заході області, низький рівень характерний переважно для півночі, а середній немає рівномірної локалізації. Відповідно основними пріоритетними напрямками зняття рівня захворюваності та поширеності хвороб органів дихання є модернізація закладів охорони здоров'я, забезпечення необхідним медичним персоналом, пропагування здорового способу життя та активна екологічна політика проти забруднення атмосферного повітря. Забезпечення населення лікарняними закладами з якісними послугами медичного персоналу зменшить загальний рівень захворюваності та поширеності хвороб органів дихання.

Список використаних джерел

1. Корнус О. Г., Корнус А. О., Шищук В. Д., Поцелуєв В. І. Регіональний профіль здоров'я населення Сумської області / Регіон – 2017: стратегія оптимального розвитку: Матер. міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Харків, 19-20 вересня 2017 р. X.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2017. 95 с.
2. Корнус О. Г., Корнус А. О., Шищук В. Д. Територіально-нозологічна структура захворюваності населення Сумської області : монографія. Суми : СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2015. 172 с.
3. Статистичний щорічник Сумської області за 2016 рік. Суми 2016. 482 с.
4. Перехожук С. В., Корнус О. Г. Поширення хвороб органів дихання серед населення Сумської області // Теоретичні та прикладні аспекти досліджень з біології, географії та хімії : матеріали II Всеукраїнської наукової конференції студентів та молодих учених, м. Суми, 25 квітня 2018 р. Суми : ФОП Цьома С. П., 2018. 154 с.
5. 10 ведущих причин смерти в мире. Информационный бюллетень. Январь 2017 г. <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs310/ru>

**ПОРІВНЯННЯ ВІТРОВОГО РЕЖИМУ У ПІВНІЧНІЙ ТА ПІВДЕННІЙ
ЧАСТИНІ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

Посенко М.О.

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Вітровий режим є невід'ємним елементом метеокліматичної системи будь-якої території (акваторії). Сумська область розташована на північному сході України. Для оцінки вітрового режиму в його околицях нами були використані дані спостережень на метеорологічній станції Суми (абсолютна висота 181,4 м, висота флюгера – 14 м) за період з 2005 по 2017 роки та на метеостанції Дружба (абсолютна висота 189 м, висота флюгера – 12 м). Спостереження за вітром на ній проводяться у вісім синхронних строків спостереження: 00:00, 03:00, 06:00, 09:00, 12:00, 15:00, 18:00 та 21:00 годину за Гринвічем. Під строком розуміють інтервал часу тривалістю 10 хвилин, який закінчується в зазначений час. Так, час спостережень 12:00 відповідає інтервалу з 11:50 до 12:00 год. До переліку характеристик вітру, що вимірюються на названій метеостанції, відносяться: середня швидкість вітру в строк спостережень, середній напрямок вітру в строк спостережень, максимальна швидкість вітру (максимальний порив) в строк спостережень, максимальна швидкість вітру між строками спостережень (максимальний порив вітру за 3 години).

Середня швидкість вітру визначається як середньоарифметичне значення з результатів вимірювання швидкості вітру через рівні проміжки часу протягом періоду дослідження:

$$\bar{V} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n V_i \quad (1),$$